M. Stephensen,

Foreløbigt Svar

1826,

Foreløbigt

Svar

paa nogle i Bladene

Politie-Vennen og Dagen

før Maji Maaned 1826 indrykkede

fornærmelige Angreb.

Udgivet af

Dr. Jur. M. Stephensen
Conferenceraad og Justitiarius i den kongelige islandske Landsoverret.

Videø Kloster, 1826.

Trykt af Faktor og Bogtrykker G. J. Schagfjord.

Det er at formode, at de fleeste upartiske Mænd, som have læst de besynderlige Angreb i Politie Vennen og Dagen for d. A. Maji Maaned, som — være sig Hald og Klitgaard — eller Anonymer og Pſevdonymer under disse laante Navne have tilladt sig imod Conferenceraad Dr. M. Stephensen og det kongelige islandske Landoplysnings Selskab, just i den Tid, da han var rejsefærdig bort fra Kjøbenhavn og havde der paa Stedet ingen Lejlighed til videre Svar, og just i en Tid, da Erfaring allerede bekræftede Formodningen om, at Hans Majest var betænkt paa at hædre sine fortjente Embedsmænd og Undersaatter, med Udmærkelser, hvoraf Avindsmænd kunde naade sig over, om nogen muligen blev Conferr. Stephensen til Deel, som efter hans Stilling, lange Tjeneste og Arbeider var maaske for disse Grund til at befrygte — have læst og optaget deslige Angreb med Foragt, som ublue Fostere af lav Avind, mod hiin Embedsmand og en meget fortjent Stiftelse og som Virkning af personligt Uvenskab hos interesserede og lavttænkende Efterstræbere, som rimeligst deri skjult deelagtige, eller hos andre, muligen inspirerede, for ikke at formode ledede af en misundelig Aand, liig den, der i lignende Tone yttrede sig allerede for 18 Aar siden i Kjøbenhavns Skilderie 1808 No. 85, 89 — 90, just ved Conferentzraad Stephensens Afreise ogsaa da fra Hovedstaden, af aabenbare Misundelse over den Opsigt hans i samme Aar udgivne Bog: Island i det attende Aarhundrede, efter oplyste og kompetente Kjenderes Dom, da fandtes at fortjene. Omendskjønt hiin da blev tilborligen viist til Rette i samme Aars Skilderie No. 86 og 92. og han, som i dette sidste No. førtes ham til Hjerte — si tacuisset philosophus mansisset — samt fortrød denne Ubesindighed, og tilsvor flere Gange den fornærmede Mand varigt Venskab fremdeles kan man dog med Alderen let glemme sig selv, samt gaae i Barndom, eller og kunne ubesindige Exempler let smitte og forføre ildesindede til atter at søgte med de fra 1808 formistede

Vaaben imod Conferentzr. Stephensen og hans Selskab, der længe synes at have været Torne i saadannes Øjne, især da Stifteren 1799—1800 var saa dristig at tillade sig andre Tanker, som Embedsmand, end hiin Angriber 1808, i en offentlig Sag, og see dem skjenket vedkommende Collegiers og Hans Majestæts Kongens allerhøjeste Bifald; thi, ved nøje Sammenhold vil man nu neppe finde andet i disse nyere Ophævelser, end et puurfattigt Opkaag af de selvsamme 18aarige Flauheder fra Skilderiets 3 forsibemeldte Nummere 1808, ingen Grunde, ingen Beviser, men kun ugrundede Skumlerier, som altsaa ikke fortjene— for en stor Deel — andet Svar, end det allerede givne i Dagen i. A. fra 8de og 23de Maji, og i Skilderiet for 1808 No. 86 og 92. Man behøver kun at sammenholde Politie Vennens (1826) No. 539 og Dagens s. A. No. 108 med Skilderiets (1808) No. 85, Pag. 1355, for at gjenkjende den aandelig fattige Indholds og for en stor Deel ogsaa dens Forms Identitet og finde Svaret dertil paa i dettes No. 86, Pag. 1360—62 1365. I øvrigt er det pudserligt nok, at i Bladene fra 1826 l. c. gjøres Forskjel paa Kassserer og Regnskabsfører ved Landoplysnings Selskabet og paa Sekretaire, som særskilte Bestillinger, da dog dets trykte Vedtægter ikkun kjende Regnskabsføreren, men paalægge Forstanderen — han hedde nu Præsident eller Direkteur eller Tilsynsmand eller hvad Forandring af Navn Tiderne siden indførte — at besørge Correspondence og en Sekretairs Forretninger, der ikke kunde formodes at vorde eller blive mange, krævede altsaa ikke en særskilt Bestilling, som sees af deres 2det Kap. §§. 2—4. Da nu den første Forstander i høj og svagelig Alderdom, 4 Aar for sin Død, frivillig nedlagde og undskyldte sig fremdeles fra Forstanderskabet, og dette da fandtes tjenligst forenet med Tilsynsmandens, imod at denne aldeles fratraadte Regnskabsførelsen 1807, og førte derefter kun den videnskabelige Bestyrelse og det daglige Opsyn under Navn af Selskabets bestandige Direkteur, men Embedets Skifter, uden frivillig Frasigelse eller befunden Brøde, paalagde dets Vedtægter ingensteds, men ansaae dem, som permanentes, blev Faktor Schagfjord, en velbegavet Mand, bedst bekjendt med Selskabets Stilling og — som

mange andre Bogtrykkere — en Mand, som passeligst kunde forene Boghandelen med hans Funktion, som Bogtrykkeriets Faktor efter Plak. af 3die Jan. 1783, valgt til at være tillige dets Boghandler og Regnskabsfører, hvilket han, fra 10de Aug. 1807 ene har forvaltet, hvorom hans aflagte Eed, den 14de Julii d. A., for en Extraret paa Vidøe, i Svar paa det 1te Spørgsmaal i hosføigende Tingsvidne No. 4, bærer Vidne, samt udstædet Proclama tinglyst i den kongel. Lands-Overret i Jun. 1806 og Publication deraf i Minnisverd Tidindi 2det B. 1806, Pag. 476, saavelsom alle de af Faktor Schagfjord siden aflagte Regnskaber, da aarlige Indskud strax efter de første Aar, ganske ophørte, og vare i Grunden altid kun Prænumeration paa en for Selskabet meget ufordeelagtig Betaling i Bøger, til 2 ß. Arket.

Det fornødne Svar paa den intetbetydende, skraalende Ophævelse flere Gange omtygget, angaaende Selskabets videnskabelige Stiftelse og dennes Benævnelse efter dets eget Prædicat, findes allerede 1808 i Kiøbenh. Skilderies No. 86, Pag. 1360—65, som udbedes efterseet. Denne Benævnelse kan nu saameget mindre medføre nogen grundet Anke, som den er tilstrækkeligen og offentlig anmeldt, og uden Forbeholdenhed saavel paa Selskabets trykte Skrivter fra 1799, som i Indberetninger til det kongelige danske Cancellie, uden at dette Collegium nogensinde har fundet Anledning til at dadle denne Benævnelse, mindre at anke paa samme. Den blev anmeldt og proclameret i Sept. 1798, ved et indrykket Brev fra Selskabets Stiftere, saavel i Conferentzr. Stephensens Minnisverd Tidindi 1799 2det B. Pag. 134 —36. som i Minerva 1799 2det Qv. S. 253, og maa ansees endog bekræftet ved kongl. Reskr. af 14de Jun. 1799, i alle disse Dokumenter, under udtrykkelig Benævnelse af offentlig videnskabelig Stiftelse eller Institut. Det forekom Selskabet allerede da at staae i dets Magt, at forvandle sig til Stiftelse, og da det ved allernaadigst Patent af 27de Junii 1800, trykt i samme Tidenders 2det B. S. 459 in extenso, blev skienket kongeligt Prædicat og tilsagt kongel. allernaadigst Beskyttelse, troede det, ved at forvandle sig selv til Stiftelse, at kunne tillægge denne uden Brøde sit eget Præ-

dicat, og som alle Selskaber, at kunne gjøre den Forandring i sine Vedtægter og sin egen Bestyrelse, som det efter Tiderne fandt passende og efter sin Stilling i disse. Som meldt: ansaae dets første Vedtægter saavelsom de senere, sine 2 Betjentes Bestilling at være permanent, og 2det Kap. §§ 4 og 6 vise og, at andet ikke vel kunde tækkes om dets Direkteur, som skulde boe saa nær Bogtrykkeriet (efter §. 4.) at han kunde føre det daglige Opsyn med Skrifternes Udgave og Trykning, læse Correkturer af disse, m. m. og bestyre det Hele og det selvsamme synes det kongel. Privilegium af 8de Nov. 1799, meddeelt Selskabet for alle dets Bogtrykkere, at forudsætte, Ord til andet konfirmeret af vor nuværende allernaadigste Konge, den 24de Aug. 1808, der endog betitler denne Selskabets Bestyrer som Direkteur, og som den Mand, til hvem Bogtrykkeren, i Følge Forordn. af 27de Sept. 1799, §§. 26 27. bør, under 100 Rdlrs Mulkt, indsende det først udgaaende Exemplar af alt hvad der trykkes, der i Island skulde være i Politiemesterens Sted, Selskabets, til de lærde Sagers og Bogtrykkeriets Bestyrelse valgte Direkteur, som dette Privilegium (her under No. 1.) beviser, ogsaa publiceret i Minnisverd Tidindi 2det B. S. 457.

Politie Vennens evige Omtyggen af Skilderie-Forsk 1808 i No. 85, 90 gjorte Yttringer om Selskabets Regnskaber, Revision, m. m. findes allerede oplyst og besvaret i Skilderiets (1808) No. 86 S. 1361 ꝛc. nu i Dagen 1826, No. 108 og for 23 Maji, og i hoslagte Tingsvidne fra 14de Julii 1826, samt ved Uddrag af Regnskaberne i Minnisverd Tidindi II. B. Bilag No. VII. til S. 475 og i Klposten 1825 for Decembr. Maaned s. A. Endelig i vedlagte verificerede Uddrag No. 2. af det kongel. Landoplysnings Selskabs Beslutninger i almindelige Møder den 25de og 26de Sept. 1826. — I Klp. l. c. læse man altsaa Uddrag af Hoved Regnskaberne, verificeret (nemlig. hints Overeensstemmelse med disse, men ingenlunde disse selv, af Confrr. Stephensen, da han intet har med Regnskaberne eller deres Revision at bestille). Men Reviforerne ere opgivne saavel i Rhyns Skilderie 1808 No. 86 Side 1361 som i Da-

gen (1826) No. 108, og i Tingsvidnet (see Svar paa 4de Spørgsm. til Factor Schagfjord), endelig i forbemeldte Uddrag No. 2, hvoraf sees, at siden de første Stiftere nu ere fleeste bortdøde, revideres Schagfjords Regnskaber af Selskabets 2de Medlemmer, Land-Physikus. Thorstensen og Adjunct ved den lærde Skole Egilsen. Deres, men ikke Directeurens, er at bemangle disse Regnskaber, men Selskabets, efter Antegnelsers Besvarelse af Regnskabsføreren, at decidere dem, som og er skeet i Møderne den 25de og 26de Sept. 1826. I øvrigt plejer man ikke nogensteds, saavidt vides, at aftrykte deslige Regnskaber in extenso, men kun, som her Udtogsviis; til andet forbinde ikke Selskabets Vedtægter, ja, ej til nogen Publication, og hvo vilde vel kun, til deslige Avindsmænds Fornøjelse, som de skjulte Angriberes, bekoste Udgaven af flere Aars Regnskaber in extenso paa flere Beger Papir, og med nogle 100de Bilager? Hines Udtoge ere endog over al Pligt publicerede, da ingen uden for Selskabet, vedkommer dets Boghandels Ballance, mere end andre Boghandleres og ingen af saadanne har noget at fordre. Deslige Udtoge vise Regnskabernes Hoved-Puncter og Hoved-Ballance, og mere vedkommer Dadleren ikke. Endog den Tvivl, enten Selskabets Segl burde betales af Selskabet eller af Stiftelsen, siden begge udgjøre et og det samme efter det foranførte, var, mildest sagt, meget overflødig. Men — at Schagfjord — uden at være studeret eller lærd, dog kunde forhandle Bøger, og som Faktor aflægge Regnskab, som en i Arithmetik vel øvet og velbegavet Mand, som enhver anden Factor, vil enhver let befinde og Dadlerens derom fremsatte Anmærkning altsaa heel latterlig. — Og saa den Tvivl: om Conferenceer. Stephensen er Landoplysnings Selskabets første Stifter eller ej kan Holanophili trykte Brev 1797 i Minnisverd Tidindi I. B. S. 322—23, forfattet af afgl. Conferenceraad og Amtmand, Ridder Thorarensen, blandt flere Beviser, aldeles hæve. Om Bibliothekaren er det fornødne oplyst i Dagen for 23de Maii i A. og af Catalogen over Selskabets Laane-Bibliothek ere Exemplarer med Givernes vedtegnede Navne, at erholde i den Gyldendalske Bog-

handling og i øvrigt Giverne nu tilstillede, (samt r. herhos No. 3) som vist ikke ville paastaae, at nogen Bog af deres givne er udeladt, men de andre Hrr. Boghandlere samt Forfattere derved opmuntres til goddædigen at formere en Bogsamling, som endnu staaer velbevaret i Bibliothekarens, Consrd. Stephensens Værge og i hans egne beboede Værelser, og som ved eedelige Vidnesbyrd den 14de Julii (see Tingvidn. d. A. No. 4. og Svar paa 20de, 21de, 22de, 23de og 24de Spørgsmaale), ere beviste at være stedse udlaante til enhver, som har forlanget samme, Flora Danica undtagen, men denne endnu — som fra Begyndelsen af — stedse uden alt Mærke af M. St. som Angriberen aldeles løgnagtigen har anmeldt — kun til Afbetiening paa Stedet — og alle ubeskadigede af Rotter.

At han dog ikke desmindre, aldrig har været Bibliothekar for nogen af Selskabets Forlagsbøger, som trang Huusleilighed har forbudet ham; at disse derimod kun staae i Regnskabsførerens Værge og Tilsyn, end og til Deels paa de grundmurede Bygningers Lofte og at Rotter der meget have beskadiget Beholdningen af Selskabets trykte Forlags Bøger, ikke i de sidste Aar alene, men deres Beholdning eller Levninger af ældre og yngre Bøger, fra over 30 Aar, dog ikke den hele Beholdning til dennes udførte Værdie, men mange deriblandt, ligesom det ikkun udtrykkes i Regnskabernes Uddrag, men høist uredeligen mistolkes af den ublue Dadler; alt dette er nu ved eedelige Vidnesbyrd og Synsforretning (herhos No. 4 og 5) blevet neiagtigen oplyst og beviist som en længe erkiendt Sandhed, som hverken Conferenceer. Stephensen eller nogen behøver at undsee sig ved at anføre i Udtoget, overeensstemmende med dette og med Hoved-Regnskaberne.

Den fremsatte Urimelighed at Rotter neppe kunne have stor Magt i en Steenbygning, er nu ved eedelige Vidnesbyrd oplyst, hvad Vidos angaaer. Da det neppe lader sig tænke at Candidat. Thorgeir Gudmundsen, enten som Adjutant, Medvider, eller Raadgiver hører til Angribernes Bande i Politie-Vennen og Dagen d. A.; thi han maatte jo, som Skriver forhen hos Consrr. Ste-

phensen i nögle Aar, og som Theolog have undseet sig ved at fremføre en saa fornærmelig og saa usandfærdig Angivelse imod sit bedre Vidende og sin Samvittighed og imod sin fordums Herre og Ven og derved røbe en nædlere Caracter, end han ønsker sin ansect for, kan han eedelig bekræfte Sandheden, om Rotternes fortærende Plage paa Vidøe, som nu i Tingsvidnet No. 4 er tilfulde oplyst ved 7 Vidners Eed og ved Synsforretning No. 5. Den Paastand i Dadlerens Anmærkning er i øvrigt latterlig, at Rotter ej skulde have den Magt at æde eller fordærve Bøger i en Steenbygning; thi, foruden forbemte 7. Vidners Eed og Svar paa det 13de, 14de og 25de Spørgsmaal, er det notorisk, at saavel i Reykevig, som over hele Seltjarnenæs, Alptenæs, og den største Deel af Guldbringe Syssel og Mosfells Sveit ere Rotter en ødelæggende Plage. For dem var ingen Roe forhen i det grundmurede Tugthus, nu Stiftamtets Boelig, forinden det for faa Aar blev nedrevet og ombygget. I Bessestedss lærde Skoles grundmurede Bygning er fuldt af Rotter; ligesaa i Kjøbenhavn selv, i mange grundmurede Huse, som bekjendt. Af Justitsraad Werlauffs Bog: „det Kongel. store Bibliotheks Historie,“ kan man erfare, at den kostbare Udgaves af Knytlinga-Saga hele Oplag in Folio, blev af Rotter saa opædt i Directeur Hoffners grundmurede Gaard, at intet heelt Exemplar af dette sieldne Værk blev levnet. Saaledes falde alle Angriberens grundløse Ansald afmægtige bort, men mægtigen tilbage paa ham selv, som falske og udrundne af en ureen Kilde.

For at vise hans Sindelav og Punktlighed i at følge Skilderiets for 1808 flaue og ugrundede Indhold, og enten gjentage eller forfalske dets Indhold og udtyde samme efter sin lave Tænkemaade til et forbausende Beviis paa hans Carakter og egen Aands Fattigdom maa det anmærkes: at i dette Blads No. 92. S. 1461 havde Conferencer. Stephensen svaret paa et lignende Angreb i samme Blad mod ham og Selskabet, just som han da stod reisefærdig hiem: „Jeg staaer snart med Foden i Baaden, for at begive mig til min Post.“ Dette udtyder og omskaber nu Dadleren, sig selv ligt og kun

pent nok i Dagens No. 113 (1826) til at Confr. da (1808) „ har staaet med den ene Fod paa Toldboden, men med den anden paa Skibet," en ligesaa vobelagtig og flau, som drengeagtig Sarkasme, da hint Udtryk dog intet andet indeholdt end: „Jeg gaaer nu snart ombord for at begive mig til min Post." Hin Sarkasme kan kun opvække Foragt blandt gode og sædelige Mænd, for en saa flau og matrosagtig Raadhed, som aldeles uværdig enhver sædelig Forfatter, og i øvrigt kun af uredelig Gehalt, men slet ingen Værd for Sagen. Man finder saaledes i det hele Aandens pure Fattigdom, men kun ondskabsfuld Lyst til at skade, haane og formørke om mueligt Selskabets og dets første Stifters og Direkteurs, dog blandt alle gode og upartiske Mænd, umiskiendelige Fortienester af Island og dets Cultur.

Dog — med dennes Fremgang driver han endog Spot, trods alle offentlige Beviser i de mange udgivne Skrivter, hvis vigtigste Fortegnelse her vedlægges (No. 6), saavidt ikke allerede anmeldt i Collegial Tidenden 1800 No. 27 S. 423 — hvor Redacteurerne, men ikke Confrr. Stephensen, blot handle om de indsendte Prøver af Almue-Skrivter før Selskabets Stiftelse i Gang værende i Island; men da Angriberen blot er et Echo af Calumnianten i Skilderiet 1808 og, som det lader til, i det mindste af en lignende Svagheds Aand inspireret, saa er det ikke Umagen værdt herpaa at ødsle med Svar eller værdige ham andet end Henvisning til det gamle fra 1808, der er at læse i Skild. No. 92, S. 1460—61. Alle hans intetsigende Declamationer i Dagens No. 119 (1826) bortfalde, naar hans falske Angivelser: at Conferentsraad Stephensen skulde have angivet Island at være i 6 Aar blevet til fulde kultiveret fra Vankundighed, benægtes; thi hvor er saadant i hans Skrivt at finde? og hvor uredelige ere ikke Calumniantens falske Angivelser saavel i denne Post, som i alle andre? At Selskabet og selv dets første Stifter og Directeur derimod ikke hur virket negativt men positivt til at fremme Kulturen i dette Land i en lang Række af Aar, vil saavel den Fortegnelse over de udgivne Skrivter, anført i Collegial-Tidenden 1800, No 27. og disse Skrivter selv efter Cancelliets egen og alle Oplystes og Redeliges

Dom, som de siden til Datum udgivne bekræfte (see Fortegnelsen No. 6) Man kan i den Anledning kun smile at Dadlerens nesterrettelige Domme i den Henseende: Hvis han har afbenyttet Luftsægteren i Skilder. 1808, No. 99. S. 1422, som Consulent, eller kunde han end tænkes, som Inspirat af denne, maa han have forglemt hvad da blev der af denne angivet: „at — nemlig — Island allerede i Midten af det 18de Secul. var herlig kultiveret" — men nu 1826 efter Dagens No. 109 „skulde det staae paa Kulturens laveste Trin, ja, være endnu, som vildt." Begge Dele maae nu derimod af enhver upartisk Mand erkjendes at være en skammelig Usandhed, hvorpaa der ikke mangler Beviser, og som allerede 1808 tilbørligen blev viist til rette i Skilderiet No. 92, S. 1460—61, saavidt saadant fortjente at ændses. Man kan med Fader Horatius i den Anledning sande; „O imitatores, servum pecus, ut mihi sæpe bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus!"

Det er i det foregaaende oplyst, at hvorvel Conferentsraad Stephensen har verificeret de trykte Uddrags Overeensstemmelse med Hoved-Regnskaberne, vedkomme disse ham aldeles intet, ej heller deres Revision, men derimod hine Regnskabsføreren Faktor Schagfjord og Revisionen de anmeldte Revisorer; dette er endog med eedsvorne Vidnesbyrd den 14de Julii d. A. beviist. Ikke desmindre imputerer dog Dadleren i Dagens No. 119 og snart alle de Regnskabets Uddrag der tilføjede grundløse Anmærkninger Conferentsr. Stephensen, alt hvad han søger paa sin ublue Maade paa Regnskaberne at udsætte. Angaaende disse er, som meldt, det fornødne oplyst, men at de hvile ved Selskabet, maatte han vel vide, uden det overflødige Spørgsmaal derom i 1ste Anmærkning.

2den Anmærkning er let besvaret, „hvorfor de nye Typer ikke ere brugte ved det Nye Testaments Udgave?" Ved at henvise enhver Sagkyndig og Upartisk til denne nye Udgave, hvori hine for alle Seende og Upartiske ere let kjendelige, desuden nu den 14de Julii d. A. eedelig bekræftet af Officianterne ved Bogtrykkeriet, ved Vidne-Forhør der over. (See Tingsv. No. 4. Svar paa det 2det Spørgsmaal). At denne nye Skrivt er til ved Værket, kan og Hr. Sekretaire Deichmann i Kjøbenh. bekræfte,

som paa Selskabets vegne har fra Leipzig bestilt, anskaffet og oversendt samme til Island. Hvis i Dadlerens Exemplar af det her trykte Nye Testam. muligen findes en enkelt Side aftrykt noget blaaſ eller maaskee for sort, skal saadant da og tilregnes Conferr. Stephensen? Schagfjord, der som Faktor forestod Værket, har eedelig under Vidne-Forhøret (No 4.) den 14de Julii, angivet Aarsagen i hans Svar paa 26de Spørgsmaal, nemlig: at han er bleven skuffet ved slet og til Bogtrykker-Farve ubrugeligt Kjønrøg, hvorpaa i Island ikke kunde raades Bod, uden at vænte paa en nye og bedre i 8te Maaneder, dog endda uvist, hvor en fuldkommen god er at treffe, som nu mange Kjøbenhavns Bogtrykkere er bekjendt og som altsaa tillige desaarsag nødsages til at forskrive den kostbareste Bogtrykker Farve fra Frankerig.

Paa 3die Anmærkn. om Revisionen af Regnskaberne er forlængst svaret og tillige eedelig bekræftet af Vidner den 14de Julii d. A. ved Svar paa 4de Spørgsmaal. Men at Schagfjord ikke har fundet sig pligtig til frit at forsørge sine Drenge med Kost, har han i Svar paa 8de Spørgsmaal eedelig oplyst, med den gode Grund, at han ikke er Ejer af Bogtrykkeriet, men kun Factor for samme og tjener selv for ringe Kost og Løn, samt aflægger til Selskabet Regning for alt hvad der trykkes, men nyder selv intet derfor. Dets Stiftelse maa altsaa skaffe Drengene Kostpenge. For Ordenens Skyld kan her tages med den 6te Anmærkn., som hermed sammenhængende, angl. den Løn og Agrements Bogtrykker-Drenge i Island nyde foruden Kosten. Overeensstemmende med Regnskaberne have 2 Vidner den 14de Julii d. A. deponeret, at denne Løn bestaaer i 20rbd. N. V. aarlig til Klæder og Vask, som allermindst i Island erholdes gratis og alle deres hele Agrements bestaae Summa Summar. i de sædvanlige overalt vedtagne Udhængs Exemplarer til Svende og Drenge af hvad der trykkes, i Island 2 Exempl. til hver. Selskabet har besluttet den 25de og 26de Sept. 1826, at Drengene fremdeles skulle nyde den anmeldte 20rbds Gratification til Klæder og Vask. aarlig, foruden at forundes Kost for dets Regning.

Den 4de Anmærkn. gjør Dadleren övervæktes Ære, da den angaaer det vældige Bevis, at af det her anførte Honorarium til Digtere, Summa Summar. 14 rbd 88 ß. N. V. NB. i Bøger i raa Materie, der faldt alle samtligen til Deel, har Conferr. Stephensen een eneste Gang efter Regnskaberne, for at completere sit Huses Psalmebøger med det seenere der til udgivne Tillæg og til deres Brug i hans Kirke og Huus, modtaget Exemplarer deraf til 6 rbd. 40 ß. N. V. Beløb; men at dette er det eneste Honorarium og Salarium han, som Directeur, Digter og Forfatter har nydet af Selskabet i 32 Aar, have 2de Vidner, overeensstemmende med Regnskaberne, eedelig bekræftet den 14de Julii d. A. (see (N. 4 og i Svar paa 6te Spørgsmaal. Dadleren kunde altsaa her med megen Føie udraabe: „Altsaa tjener Conferr. selv ikke aldeles gratis"! om han end maatte skamme sig ved at anføre denne Usselhed, thi disse 6 rbd 40 ß. i raae Materier vare ingenlunde hans Løn, som Directeurs, men lige ussélt Digter Honorarium og det eeneste han nogensinde modtog. Dog — som Directeur og Correcteur tillige, som af alt hvad der trykkes, læser 3 og ofte flere Correcturer, nyder han Summa Summar. 2 Exempl. af hvad der trykkes ved Selskabets Bogtrykkerie, disse dog alene i raa Materie, det ene for Correctur-Læsning, det 2et som Directeur, lovbestemt ved Kongel. allernaadigst Privilegium og Rescr. af 8de Nov. 1799 (No. 1), foranført og her publiceret i Minnisverd Tidindi 2et B. S. 457. — Dette have og 2 Vidner eedelig bekræftet og at dette er det hele Conferr. Stephensen nyder som Directeur af sin egen Stiftelse — „han tjener altsaa ikke aldeles gratis"!!!

Den 5te Anmærkn. har Factor Schagfjord besvaret med den eedelige Forklaring, overeensstemmende med den afgivne Qvitterings Datum, at de 16 rbd. Transport-Omkostninger vare Provst Gislesen betalte, længe forinden ham blev eftergiven hans halve Restans, som uerholdelig Gjeld.

Den 7de Anmærkn. angaaer Bogtrykkerens Løn og som i Dagen No. 119 anslaaes til over 500 rbd. aarlig foruden fri Bolig og Brænde. Det er dog Skade

at hele Anmærkn. er grundløs og falsk, thi i Følge en imellem Selskabet og Faktor Schagfjord oprettet skriftlig Contrakt, nyder han aarlig Kost og Løn ikkun 150 rbd. Sølv i Penge eller Stiftelsens Forlags-Bøger eller Handels-Varer til gangbare Priser, alt efter Stiftelsens Formue-Leilighed, samt frit Huus og Brændsel og Græsning om Sommeren, samt Vindter-foder for 1 Køe, uden hvilket han med Kone og Barn ikke kunne fremdrage Livet i det dyre Land. Videre, aarlig som Regnskabsfører, 50.
men, som Boghandler har han nydet ———————
10 pro Cto. af de Bøger han aarligen Summa 200 rbd.
kan sælge. Mon ikke de sædvanlige pro Cter. for Bogers Forhandling beløbe til 12 pro Cto. og derover indtil 16 pro Cto. naar Boghandlere selv og Forfattere ved Subscriptioner byde det 6te eller 7de Exemplar frit? I det minste ere 12 pro Cto. almindelige i Island, saavel hos Speculant-Handlere, som andre. Conferr. Stephensen giver selv 10 pro Cto. for Salget af hans egne Forlags Skrifter, som sees af Kloster-Posten og flere Subscriptions-Planer, og under 12 pro Cto. var, som naturligt, Schagfjords Eftermand i Boghandelen, Kjøbmand Ebbesen ikke at formaae til at padtage sig Udsalget 1825. Andet end forbemte vil ikke findes, ført Selskabet til Udgivt, som Factor Schagfjords Løn eller proCter. og Emolumenter, Kost og Løn aarlig deri indbefattet. Men 200 rbd. S. eller i Varer og Bøger for en udslidt Faktor ved Bogtrykkerier, ved hvilke han paa Holum, Rappsøe, i Kjøbenhavn hos Johann Rudolph Thiele og nu ved Landoplysnings Selskabets i 32 Aar — har tjent til tilsammen over i 50 Aar — ville i Islands dyre Egne, hvor næsten alle Livets Fornødenheder staae snart i dobbelt Priis mod i Kjøbenh. befindes saare utilstrækkelige til at ernære med en Familie, naar Manden skal arbeide blot for andre, da hver simpel privat Assistent og Handtlanger hos Handlende, der nyder endog bedre Kaar og Factorer over den dobbelte indtil 3 dobbelt Løn. — At Dadleren faaer Schagfjords i alt 200 rbd. hidtil aarlig udbragt til over 500 rbd. er ligesaa ugrundet, som alt det øvrige — thi pro Cterne. rette sig

efter Udsalget, og have kommet Schagfjord selv mindre tilgode en de Commissionairer han overalt i Landet har mattet paa selvsamme Vilkaar antage. I Uddraget af Regnskaberne anføres pro Cter. af solgte Bøger i 5 Aar 545 rbd. 5 ß. altsaa Aarlig 109 rbd. — det meste deraf tilstaaet hans andre Commissionairer og altsaa intet fast at beregne; nu ere de ham desuden fragangne, da Boghandelen er overdragen til en anden. Ak. han for 5 Aar har beregnet sig de 200 rbd. Sølv i Løn efter Coursen til N. V. saaledes at Middeltallet bliver aarlig for de Aar 275 rbd. N. V, er vel en Følge af denne. Dadleren ønsker at see Schagfjords egenhændige Qvittering for Lönnen. En pudserlig Paastand, da Bilager, som følge Regnskaber, bør forblive ved samme, men ej sendes Europa rundt, for at erfare om ikke en anonym Skumler, som den i dette Dagens No. 119 vilde levere ligesaa grundløse Anmærkninger til samme. Imidlertid kan ham nu gives Leilighed til at see Schagfjords edelige Forklaring for Retten den 14de Julii d. A., hvorfor han ingen særskilt Qvittering har herfor udstædet, som Svar paa det 10de og 11te Spørgsmaal? Det siemte nøjagtig overeens med det ovenanførte om hans Løn og pro Cter., men hvad Qvitteringen angik, at han fandt det urimeligt at qvittere sig selv; som Regnskabsfører; at hans Anførsel af Lønnen og pro Cterne. til Udgivt i Regnskaberne jo var den gyldigste Qvittering for begge og Erkiendelse af, at Bøger vare solgte til den anførte Sum, hvoraf 10 pro Cto bleve anførte til Udgivt. Videre deponerede han, som Svar paa Dagens (No. 119) 8de Anmærkn. at de solgte Bøgers Sum i Regnskaberne let udfindes, naar de usolgtes hele Beløb fra foregaaende Regnskab tilligemed alle de siden trykte ere anførte til Indtægt, men derimod til Udgivt ikkun den hele usolgte Beholdnings Beløb, som enhver Sagkyndig, paa Dadleren nær, vist vil have Hoved eller Upartiskhed nok til at indsee og erkjende.

Ikke mindre fremlyser hans enten ringe Fatte-Evne eller store Uredelighed af den 9de ligesaa ubefindige som grundløse Anmærkning. Han siger: „at Regningen viser, at i 5 Aar fra 1te Januar. 1820 til 30te Junii

1825 ere Bøger trykte for 6580 rbd. 80 ß. men af i samme Tid skulle være af Rotter opædte Bøger for 293 rbd. 16 ß. mere (eller for 6874 rbd.) end de samme Tid trykte beløb." Efterseer man nu Uddraget selv af Regnskaberne i Dagen No. 119 d. A. vil man under Udgivten finde: „Levninger af ældre og yngere Bøger, mange fordærvede og opædte af Rotter, 6874." — Her staaer jo med klare Ord: „af ældre og yngere Bøger" — nemlig fra Selskabets Stiftelse 1794 til 1825, altsaa ikke i 5, men i fulde 30 Aar; — der læse vi: „mange bedærvede og opædte" — men ikke nær alle og saaledes oplyser Schagfjords egen og 6 Vidners eedelige Forklaring den Sag, samt de af Retten udmeldte Mænds Synsforretning (No. 5). Om Rotters Magt i Steenbygninger og især paa Den Vidøe, samt om den Skade de der volde, er allerede foran det fornødne oplyst og af 7 Vidner forklaret for Retten den 14de Julii d. A. i Svar paa 13de, 14de 15de og 25de Spørgsmaal, samt ved lovligt Syn. Men — en af denne 9de Anmærknings Eleganceer staaer dog endnu tilbage ubesvaret, den besynderlige Angivelse om Psalmebogen, om hvilken meldes: „at Rotterne ikke faae Tid til at opæde samme, da den blev trykt 1819 og atter 1825" — thi, deels kunne Rotter paa Vidøe, efter hvad der er bevundet om den Skade de sammesteds forvolde, i 6 til 7 Aar, have ædt saa mange Exempl. fordærvede af den, at den saa meget des snarere behøvede at omtrykkes, deels er Dadlerens Angivelse af dens sidste Oplag, som han anslaaer til 2000 Exempl. og Prisen paa hvert 2 rbd. 12 ß. Sølv, eller efter Cours 225 hele Oplaget til 5930 rbd., aldeles falsk, som alt andet, thi Vedkommendes eedelig afgivne Forklaring den 14de Julii. d. A. har viist: at samme, foruden 100 Exempl. paa Skrivpapir, var kun det halve af hans Angivelse, men Kloster-Posten for Septembr. 1825 viser S. 152, at Prisen kun var 9 Mk. N. V. paa Trykp. men 2 rbd. 32 ß. N. V. paa Skrivpapir, og at den først forlod Pressen i Septembr. Maaned, s. A.; hvorfor Dadleren uden Grund kunde vænte en Bog anført til Indtægt i et Regnskab, sluttet 30de Junii, som først udkom i Septembr. derefter.

Ligesaa uefterrettelig er hans Beregning efter Cours 225, deels da Prisen var og er den ovenmeldte kun i N. V., deels da Plakaten af 19de Martz 1825 viser, at Coursen for Island var i den ommeldte Tid fastsat til 1 Rbdlr. 6 rbß. per 1 Rbdlr. Sølv. Altsaa beløber hele Oplaget — naar det engang kan vorde realiseret — ikkun til 1733 Rbd. 32 rbß. R. B., naar Dadlerens falske Beregning saaledes fornærmeligen overstiger Sandheden om 4197 Rbdlr., som han selv maa blues ved, saavelsom alle sine øvrige falske og fornærmelige Angivelser.

Saa stor var nu hans dristige Uefterrettelighed blot om denne ene Bog; hvor stor maa den ikke være i det Hele? man slutte fra denne til alle hans øvrige Opdigtelser!

Under Navnene Hald og Klitgaard have rimelig de samme Angribere, som forhen i Politie-Vennen og Dagen eller andre Adjutanter af de første, udstødt fornærmelige Spotteglose og Stiklerier mod Conferentzr. Stephensen — en disse Personer aldeles ubekiendt og uskyldig Embedsmand — dog bare og løse, altsaa efter Loven intetsigende, blottede for alle Bevis og kun bevisende disse Forfatteres Ondskab og Dristighed. Som de fremførte Exempler i Politie-Vennens No. 542, Side 330 — 31, „om Skurkestreger, Bedragerie og hvad der gjør Brud paa offentlig Sikkerhed og Orden, dersom saadant begaaes i Island, 2c." maa antages og vil saaledes af ildesindede vorde udtydet, i en Feide mod Conferentzr. Stephensen, at være hensat for ved Allegorier at stikle paa denne Embedsmand, ligesom og „om nogen søgte at opkaste sig til Enevaldsherre over en Øe eller en anden Deel af Riget," der indbefatter intet mindre end Crimen læsæ Majestatis, saa opfordres Calumnianten herved til lovligen at bevise, at noget af alt dette passer til Conferentzr. Stephensen, eller erklæres hiin, saavidt saadant skulde være intenderet til at hentydes paa denne, for uforskammet Æreskiænder *). Lige-

*) Et paalideligt og ubedrageligt Vidnesbyrd af en æret Embedsmand, afgl. Conferentzraad og Amtmand, Ridder Stephen Thorarensen i Embeds Skrivelse til

ledes, saavidt Conferentzr. Stephensen angaaer, til at bevise: „at denne nogensinde har før vedkommende Collegium fremført nogen falsk Indberetning, for at føre „samme bag Lyset, eller for tillige, under Foregivende „af at virke for det Offentlige, at tilvende sig en fri„den Vinding" — alt under falske Calumnianters lovbestemte Straf, samt ogsaa for den fremsorte Spottegloſe: „var han endog Over-Justitiarius." En Titel han mindre vilde finde sig hædret med eller antagelig, end sin rette Embeds-Titel, hvad enten her en Ærefjænder eller en Oprører i sin Fanatisme vanærer ham med en saadan, eller kalder Assessorer Under-Justitiarier, hvilken Brøde ikke kan tilskrives de uskyldige Fornærmede, men kun de fanatiske Fornærmere. Kun disse raade for deres Ord og lumpne Penne; han maa ustridig for alt deslige paastaaes strafskyldig, som en ublue Fornærmer mod en Embedsmand i høi Embeds Post uskyldig angreben, ligesom den, der benævner sig Klitgaard, for dennes ondskabsfulde og fornærmende Spotte-Tone, for det ugrundet anførte om det fordærvede af Bogers Beholdning i 5 Aar af Rotter, atter omtygget fra Dagens No. 119, men før tilstrækkelig oplyst og gjendrevet ved Tingsvidne, Synsforretningen No. 5 fra 14de Julii d. A. og Svaret her foran, samt til 9de Anmærkn.; for den Forklaring Calumnianten gjør heraf og Slutning om denne Anforsel af en Embedsmand, hvorved denne, som meldt, kun har leveret et rigtigt Udtog af en anden Regnskabsførers hiin uvedkommende Regnskaber, der staae under 2de andre Embedsmænds, men ingenlunde Direkteurens Revision, hvilke denne falskelig angives at have attesteret, i Stedet for Uddragets Overeensstemmelse med hine Regnskaber. Den ublue Løgn, at der bag paa Flora Danica stod M. St., som antydede Conferentzr. M. Stephensens Eiendom og at han tilegnede sig samme (S. 336 —38), hvilket ved Synsforretning No. 5 og flere Vidners Eed den 16de Julii 1826

daværende Etatsraad M. Stephensen og Broder Amtmand Stephensen, af 30te Aug. 1809, hvis Original hviler i Cancelliet, vil derimod ganske bekræfte det modsatte; det følger No. 7.

(see No. 4.) er beviist at være en løgnagtig Anførsel, bevundet saavel af den Bogbinder, der indbaandt Flora Danica, som andre derved overværende og som siden have havt dette Værk næsten dagligen for Øjne, at Værket aldrig er saadant Mærke blevet paasat og at intet Spoer findes til samme, men at det endnu beholder sit første oprindelige Bind ind- og ud-vendig uforandret og aldrig har været andre eguet end Selskabet; for den Usandhed, at Direkteuren er Bibliothekar for alle Selskabets Bøger og at disse formodes alle at være rotteædte, da det tvertimod er beviist, at han kun har i sin Værge de Selskabet tilhørende til et Laane-Bibliothek af Hans Maiest. Kongen, af Boghandlere og Forfattere samt andre skienkede, men ingen af Selskabets Forlagsbøger, hvilke sidste alle staae i Regnskabsførerens Værge og Gjemmesteder, men de første, alle i ustadt Stand, i Direkteurens eget Bibliothek, hos hans egne i hans Studere-Værelse. Alt ovenanført paaankes nu, som en høit fornærmende Usandhed og aldeles uefterretteligt til vedbørlig Skam og Straf. — Videre: at omend Middeltallet af trykte Bøgers Værdie i de anførte 5 Aar, kunde beløbe omtrent til 1300 Rbdlr aarlig — at disse Oplage forestilles som udsolgte, — ligesom og: at de fleste Bøger ere af Conferenzraad Stephensen og at andre optages ikke end han finder for godt — som ved eedelige Vidnesbyrd er beviist at være urigtigt (see i Tingsvidnet Svar paa det 17de Spørgsmaal), da enhver kan for Betaling faae trykt hvad han lyster og som er tilladeligt at trykke, hvorimod ingen kan nøde Selskabet til paa dettes Forlag at udgive andre end almeennyttige, men ikke saadanne Skrivter, ved hvis Udgave Tab var at formode eller øjensynligt; en Ret, som enhver Forlægger i Verden vil nok forbeholde sig.

At i Bogen: „Island i det 18de Aarhundrede, skulde være yttret adskilligt ubehageligt for Islændere, som ikke fandtes i Originalen“ — røber Forfs. ringe Bekjendtskab med begge Skrivter, i Fald han og kan forstaae begges Sprog og har seet begge, samt store Uredelighed, som i alt, saa i denne Anførsel, thi begge ere de ganske forskjellige Værker, skjønt de angaae samme Tidsrum og ere af

lignende Indhold, som dettes Historie. Island i det 18de Aarhundrede er saaledes ingen Oversættelse af Eptirmæli 18du Aldar, men en høist forskjellig Udarbejdelse i en ganske afvigende Form og Foredrag; Eptirmæli nemlig: — en Monolog i Form af Prosopopæia, men Island i sædvanlig historisk Form, afhandler mange andre og ganske forskjellige Materier paa en anden og mere udførlig Maade, men udelader adskillige af dem, som Eptirmælin holde, som mindre interesserende for danske Læsere. Den ene har ligesaalidet fordulgt Tidsalderens Feil og Mangler hos Landsmænd eller andre, som den anden, hvilke Feil hine selv beklageligen 1808 i Skilderiet og siden jævnligen, ikke mindst nu 1826 i Politie-Vennen og Dagen vedblive at bekræfte, som notoriske og denne Nation aabenbart vanhædrende men igjennem flere Sekler vedhængende Forfølgelser mod deres meest fortjente og udmærkede Landsmænd, og derved, desværre! Nationens mindre Fremskridt til værdig Kultur, Humanitæt og Agtelse for Fortjenester, lige fra Sturlungernes Tider af i det 13de Secul. til vore Dage.

Alle forbemeldte og flere Fornærmelser i de anførte Blade, maa vel ansees at være af den Natur, at Retfærdighedens Arm her bør fordres oploftet, for ved Domstolene at skaffe den fornærmede Embedsmand lovlig Ret mod ublue, falske Angivelser af Æreskiændere, men disse en forskyldt Tugtelse, til fornødent Værn om uskyldige Embedsmænds paa en saa ublue Maade angrebne Ære, gode Navn og Agtelse. Thi alle foranførte Anmeldelser maa, saavidt de kunne ansees at være fremsatte mod Conferentzr. Stephensen, eller exempelviis som Allegorier, ham sigtende, i Følge Forordn. 27de Sept. 1799 §. 13, eragtes lige strafværdige; men indtil saadant lovligen bevises, som aldrig vil eller kan skee, som i eet og alt aldeles ugrundet, erklæres for en af Avindsyge udrunden, men aldeles grundløs og høifornærmelig Efterstræbelse. I øvrigt vil det ærede Pub ikun i sin Tid vorde nærmere offentlig underrettet om Udfaldet af den angaaende foranførte Fornærmelser mod Conferentzraad Stephensen ved Domstolene anlæggende Sag.

Bilager.

No. I. Extract af kongel. allernaadigst Privilegium af 8de Nov. 1799, Ord til andet af Kongen konfirmeret den 24de Aug. 1808, meddeelt det nuværende kongelige islandske Landoplysnings Selskab.

„Saasom det udi 26de og 27de §§. i ovennævnte Forordn. „af 27de Sept. sidstl. er befalet Bogtrykkere under 100 „Rdlrs Mulkt, at indsende til Politiemesteren 1 Exemplar „af alt hvad der trykkes, forend Exemplarer uddeles eller „sælges til andre, men endog de Sysselmænd i Island, „hvilke i dette Tilfælde maatte ansees som Politiemestere, „kunne være halvstuderte Personer og intet ved bemeldte Bog„trykkerie paa Leiraaegarde kan blive trykt, uden Sel„skabets Direkteurs Ordre, samt under hans Opsyn, og „bemte Selskab har foreskrevet sig som Lov, til dets Direk„teur, ikkun at udnævne en af dets paalideligste, lærde „Medlemmer, der tillige, som Correkteur og Bestyrer, „altid skal boe ved Bogtrykkeriet, saa ville „Vi, i Anledning af forrævnte Laugmand Stephensens „derhos giorte Indstilling, allernaadigst have bevilget: at „den Mand, til hvilken Bogtrykkerne i Island, i Følge „Forordn. af 27de Sept. d. A. §§. 26 og 27, her indsende „det først udgaaende Exemplar af alt hvad der trykkes, maa „være den af Landoplysnings Selskabet til dets lærde „Sagers og Bogtrykkeriets Bestyrelse valgte Direk„teur, for hvilken de og i Følge Vores Resolution af 4de „Okt. d. A. bør fremvise deres Privilegium, forinden de „af samme gjøre Brug.“

Extractens Rigtighed bekræfter
M. Stephensen.

No. II. Uddrag og Oversættelse af det Kongel. islandske Landoplysnings Selskabs nogle Beslutninger i dets almindelige Forsamlinger, den 25de og 26de Sept. 1826, hvor da Protokollen blev ført af Hr. Provst H. Thordarsen.

— „Selskabets bestandige Direkteur, Conferentsraad M. Stephensen forelagde Selskabet til Decision, Regnskabsførerens, Faktor G. J. Schagfjords samtlige Regnskaber, fra 30te Junii 1813 til Aarsdagen 1825, saavelsom Revisorernes, Landphysici Thorsteinsens og Adjunct ved Bessesteds lærde Skole S. Egilsens, ved disses Revision affattede Antegnelser til samme og Vedkommendes derpaa afgivne Svar og Erklæringer, hvilke samtlige Antegnelsers Poster og Svar bleve oplæste og alle Post for Post deciderede. — Selskabet besluttede: at Bogtrykkeriets Drenge fremdeles som hidindtil skulde nyde, foruden fri Kost paa Selskabets Regning, 20 Rbdlr N. V. aarlig til Klæder og Vask, samt de sædvanlige Udhæng 2 Exempl. —

Derefter foredrog Direkteuren, Conferentsraad Stephensen Selskabet sit Ønske: at samme nu vilde udvælge sig en anden Direkteur, da han ikke kunde her udføre Direkteurens Forretninger paa nogensomhelst for Selskabet sparsommeligere Maade end hidtil, samt at det vilde foranstalte: at Bogtrykkeriet med al dets Bestyrelses Møje, blev til en anden strax overdraget, hvilket han saameget mere atttraaer, som han selv dertil har i lang Tid opofret meget Arbejde og Formue, men derfor indhøstet ikkun mangehaande Besværlighed og Fortræd; men da Selskabet ikke vidste at udfinde nogen til de hertil udfordrende Forretningers Bestyrelse lige beqvem og vel situeret Mand, som denne nu kunde overdrages til, eller som kunde vælges i hidtil værende Direktenrs, Conferentsraad Stephensens Sted, ønskede Selskabet eenstemmig: at han fremdeles som hidtil vilde vedblive at bestyre denne Stiftelse. Ligeledes blev det vedtaget, at Faktor Schagfjord fremdeles som hidtil skulde vedblive Regnskabsførelsen for samme. —„

Direk-

„Direkteuren berettede: at han i Aar havde fra Kjøbenhavn anskaffet Messing-Former til at støbe Valtser i for Bogtrykkeriet, hvilkes Brug allerede er med Held indført ved samme, og de fornødne Forandringer og Indretninger derefter ved Pressen gjorte, hvilken Foranstaltning Selskabet anseer i alle Henseender nyttig og roesværdig, etc.„ — — —

Foranstaaende at være overeensstemmende med det i Selskabets forbemeldte Møder passerede og med dets Forsamlings Protokoll, bevidnes af os undertegnede Medlemmer, som da blandt de øvrige i Forsamlingen tilstædeværende, under vores Hænder og Segl.

G. Bjarnesen,
p. t. konst. Præst til Reykevigs Domkirke. (L. S.)
Th. Loptsen,
Sognepræst til Saurbæ og Brautarholt. (L. S.)
G. J. Schagfjord.
Bogtrykkeriets Faktor og Selskabets Regnskabsfører. (L. S.)

No. IV. Extract af det ved Sysselmand O. Finsen for en Extraret paa Vidøe Kloster, den 14de Julii 1826, i Følge Conferentzraad og Justitiarius Dr. M. Stephensens Requisition af 8de s. M. optagne Vidne Forhør, i Anledning af de mod denne i Kjøbenhavns Bladene: Politie, Vennen og Dagen fremførte Fornærmelser.

„Conferentzraad M. Stephensen begjærte, at de Vidner, som nu ere her godvilligen mødte, bleve tagne i Forhør, nemlig: Student Eggert Johnsen i Reykevig, Faktor Gudmund Johnsen Schagfjord, Bogbinder John Johannesen paa Leiraaegarde, Smeden Olav Olavsen, Bogtrykkerdreng Helge Helgesen, samt Tjenestekarle John Bjarnesen og Johan Thorlaksen. Alle disse erklærede: at de nu godvilligen vilde møde i Retten, for at afgive deres

Svar paa de Spørgsmaal, som dem kunde vorde forelagte, og med Eed bekræfte deres Sandfærdighed. Lovens Fortolkning over Vidners Eed blev siden oplæst for alle Vidnerne, som derhos bleve advarede om, ikke at vidne andet, end hvad de vidste at var overeensstemmende med Sandheden, hvornæst de samtligen aflagde den i Loven foreskrevne Eed med oprakte 3 Fingre paa den höjre Haand.

Vidnerne forføiede sig derpaa bort fra Retten for det første, hvornæst Conferentsraad M. Stephensen producerede Spørgsmaale til Faktor Schagfjord, hvilke han begjærte at maatte blive denne forelagte til Besvarelse. De bleve lagte ad Acta under No. 2. saaledes lydende: Spørgsmaal til Faktor Schagfjord.

1.) Naar blev Faktor Schagfjord Regnskabsfører for det kongel. Landoplysnings Selskab og dets Stiftelse? (1ste Vidne Faktor Schagfjord fremstod og svarede til 1ste Spørgsm.) I Aaret 1807.

2.) Hvilke Typer ere brugte ved det Nye Testamentes 1ste Deels Aftrykning, de nye eller gamle? Svar: de nye, de gamle ere ubrugelige og derfor kassérede.

3.) Ere aldeles nye til? Svar: Ja, Lille Cicero er nye til, men Versal Bogstaverne ere af de gamle.

4.) Hvem har revideret og verificeret Faktor Schagfjords Regnskaber, enten Conferentsraad Stephensen eller hvilke andre? Svar: Jeg veed ikke at nogen har revideret dem, undtagen Landphysikus Thorsteinsen og Adjunct Egilsen og deres Antegnelser ere mig først tilhændekomne den 1ste Sept. 1825.

5.) Hvilken Løn eller Honorarium har Conferentsraad Stephensen oppebaaret ved Selskabet fra dets Begyndelse til Datum, som Direkteur? Svar: Jeg veed ikke at han har faaet 1 Skilling, det er mig aldeles ubekjendt; jeg troer ikke at han har faaet noget.

6.) Hvilket Honorarium i alt har han nydet, som Forfatter, i Forhold til andre, for Selskabets af ham forfattede Forlags Bøger? Svar: Jeg veed ikke at han har faaet noget Honorarium, undtagen det, skulde være det, som er anført i det sidste Regnskab. I Anledning af dette Svar, fremlagde Conferentsraad Stephensen Bilaget No. 56, hørende til Schagfjords sidstaflagte Regnskab til 1ste

Julii 1825, hvoraf sees: at Conferr. Stephensen har i trykte Exemplr. af Tillægget til Psalmebogen, som Revisor og Digter af samme, oppebaaret 6 Rbd. 40 ß. N. V, af de 14 Rbd. 88 ß. N. V, som samtlige Digtere og Revisorer af dette Tillæg ere tildeelte, som Honorarium, hvilket Retten finder at være overeensstemmende med det forevifte Bilag, dat. 18de Jan. 1820. Vidnet blev end videre spurgt i Følge de forbemeldte i Retten fremlagte Spørgsmaale:

7.) Hvorfor bleve ikke de 16 Rbdl., efter Regnskabet til 1ste Julii 1825, som Betaling for Bogers Transport, liqviderede i Provst Arne Gislesens Gjeld? Svar: Fordi den Sag var afgjort før.

8) Hvorfor har Bogtrykker Schagfiord beregnet sig til Udgivt Dreuges Kost? Svar: Jeg har ingen Kost skaffet dem, men Stiftelsen har gjort det. I Anledning af dette Svar og den 3die Anmærkning til Regnskabets Udsdrag, som læses i Blader Dagen No. 119 for dette Aar, bad Conferentsraad Stephensen Vidnet forelagt det Spørgsmaal:

Om Vidnet, som Bogtrykker, fandt sig pligtig til at forsørge Svende og Drenge med Kost, uden Regning, som Bogtrykkere i Kjøbenhavn gjøre ved de fleste, nemlig: Drengene, og af hvilken Aarsag ikke? Svar: Fordi jeg ikke ejer Bogtrykkeriet, men tjener andre for Kost og Løn.

9.) Hvorfor tillægges disse Løn og hvilken og hvilke Agrements desuden? Svar: Dem ere tilstaaede, af Stiftelsen 20 rbd. N. V. til Klæder og Vask, foruden de sædvanlige Udhængs Exemplarer.

10.) Udgjøre Bogtrykkerens Løn og pro Cter aarlig 500 rbd., foruden fri Boelig og Brændsel eller hvad? Svar: Nej, aldeles ikke. Conferentsraad Stephensen bad om at Vidnet specificerede dets Løn. Paa Rettens Spørgsmaal herom forklarede Vidnet, at han efter Contrakt af 1819 har oppebaaret 150 rbd. Sølv eller Vare Værdie i Kost og Løn og 50 rbd. S. eller Vare Værdie for Regnskabs Førelse, fri Ildebrand for sig selv, og 1 Koe til Græsning og Foering, samt frit Huus.

11) Hvorfor fremlægges Faktor Schagfjords egenhændige Qvittering herfor ikke ved Regnskabet? Svar: Fordi det er udført i min Regning til Udgivt.

12.) Hvor er den Sum 5450 rbd. 54 ß. under Indtægten i Regnskabet at finde, hvoraf 545 rbd. 5 ß i pro Cent beregnes? Svar: Naar man regner de i Beholdværende Bøger, fra Indtægts Summerne, saa tænker jeg, at man finder disse Penge der.

13.) Ere der Rotter i Vidøe, saavel i Vaaningshusets Steenbygning, som i den grundmurede Kirke samt i Bogtrykkeriet? Ja, her er meget af Rotter, saavel i Steenbygningen selv, som i Bogtrykkeriet og Kirken og de gjøre her megen Skade, som alle og enhver er bekjendt.

14.) Hvilke Beviser gives derfor? og have de i 5 Aar eller flere opædt Bøger for 6874 rbd., eller for 293 rbd. 16 ß. mere end der ere trykte Bøger for i de 5 Aar? Svar: Hvormeget de have ædt, det er mig umeligt at vide, men saameget have de ikke ædt, det er vist. Conferr. Stephensen begjærer Vidnet omspurgt: om de anførte 6874 rbd. i Bøgers Beholdning, hvoraf Schagfjord har anført mange at være bedærvede og rotteædte ere: 1mo at forstaae om alle usolgte Bøgers Beholdning fra Begyndelsen af, eller kun om de i sidste 5 Aar trykte, som Regnskabet angaaer? 2do Om alle Bøgerne i den anførte Beholdning ere bedærvede eller rotteædte, hvilket han mener Regnskabsføreren paaligge ved Synsforretning at oplyse? Herpaa svarer Vidnet: Ad 1um Nej, det er den hele Beholdning af alle de Bøger, som ere trykte fra Begyndelsen af i Aaret 1795 til 30te Junii 1825. Ad 2um svarer han: de ere ikke alle bedærvede og det har jeg heller ikke sagt, som den afholdende Synsforretning best vil kunne afbevise.

15.) Var Salmebogens Oplog 1819, 2000 og dens Priis 2 rbd. 12 ß. Sølv og gieldte der ved Coursen 225? Svar: Nej, Oplaget var kun 1000 og Prisen var ansat paa samme 8te Mark D. Ct. eller 2 rbd. 12 ß. N. V., hvorom kan læses i Kloster-Posten 1819 No. 11.

16.) Ere Bøger for Selskabet trykte om Aaret ?r over 1300 rbds. Vær die. Svar: Nej, det kan man see Regningen.

17.) Optages ikke til Trykning andre nye Skrivter end de, som Conferenceraaden selv skriver eller ynder? Svar: Jo, vissélig, han nægter ingen at lade trykke Bøger paa sin egen Bekostning.

18.) Hvorfor findes de 5930 rbd., som Salmebogens Oplags Værdie, saaledes som forbemeldt beregnet, maatte beløbe til, ikke i Regnskabet? Svar: Naar der var nu ikke mere end 1000 Exempl. trykte af Salmeb. i Aaret 1819, kunde jeg ikke anføre mere end sammes Værdie. Conferenceraaden bad omspurgt: Er da Oplaget for 1819 anført i Regningen, som den 9de Anmerkn. til Regnskabets Uddrag i forbemte Dagens No. synes at betvivle? Svar: Ja, det er anført i Regningen, men ikke hiint Oplag af 1825.

19.) Hvorfor ikke heller det nye Oplags 2000 Exempl. og er dettes Priis og saa 2 rbd. 12 ß. Sølv, til Cours 225? Svar: Dette Oplag er ikke anført i Regningen af 30te Junii 1825, da Bogen ikke var udkommen; den var heller ikke med 2000 Oplag, men henimod 1100 i alt og koster kun paa Trykpapir 9 Mk. N. V, som sees af Kloster-Posten for 1825 pag. 152.

20.) Hvad er Vidnet bekjendt om Flora Danica, dens Indbindning, Mærke M. St. bag paa samme først eller sidst, samt om den endnu beholder det samme aldeles uforandrede Bind, som først? Svar: Ikke veed jeg rettere, og jeg har aldrig seet noget Mærke derpaa; jeg veed ikke rettere end at den er i samme Bind, som den var oprindelig.

21.) Veed det noget at vidne om, at Conferenceraad Stephensen har nogensinde tilegnet sig samme, eller nogen anden end Landoplysnings Selskabets Bogsamling, som til denne skjenket af Kongen? Svar: Nei, aldeles ikke.

22.) Eller at nogen anden er tilegnet Ejendom af andre i Selskabets udgivne Catalog anførte Bøger, end dette Selskab? Svar: Nei.

23.) Ere, ham vitterlig, nogle af Selskabets Læse-Bibliotheks Bøger, der staae under Directeurens Værge, rotteædte og hvor bevares de? Svar: Nei, ikke har jeg seet det; de forvares i hans eget Bibliothek.

24.) Da Vidnet i flere Aar har havt disse Bøger for Øine, kan det da oplyse: om de ere til flere paa Forlangende stedse udlaante nær eller fjern? Svar: Jo, det veed jeg, at han har udlaant dem til hvem, som har begjæret dem og jeg har selv faaet dem til Laans, naar jeg har begjæret det. Conferr. beder her indført den Erklæring, at alle Bøger, undtagen Flora Danica, har han paa Forlangende laant ud af Huset, da den er altfor kostbart Værk til at udlaane, men derimod tilbudet Benyttelsen af det i Huset.

25.) Have Rotterne beskadiget saavel Papir, som trykte Bøger i Faktor Schagfjords Værge eller andet og bevisligen for hvor stor en Sum? og i hvor lang Tid? Svar: Ja, Skade have de gjort, men til hvor høi Sum den er kan jeg umueligen opgive.

26. Hvorfor ere nogle af de trykte Bøger hist og her klattede eller blasse? Svar: Det er mueligt: at Farven er Skyld deri; man formoder at Kjønrøgen er af det slettefte Slags.

27.) Er nogen ny Presse bleven anskaffet opsat og nye Redskaber til Valtsers Støbning til Trykningens Forbedring, hvilke og naar? Svar: Oja, begge Deelene ere anskaffede og opsatte, Pressen i Aaret 1824 og Valserne i Aar.

28.) Hvor mange Correkturer af hvert Ark ere læste, af hvem og for hvilken Betaling? Svar: Aldrig mindre end 3 Correcturer og sommetider 4, af Hr. Conferr. Stephensen og jeg veed ikke til, at han har taget noget for det.

29.) Hvo har i Khvn. udlagt Penge for aarlig bestilte Papir, Typer og Trykkematerialier og hvilken Fordeel har Conferr. Stephensen havt ved den Betaling igjen i Varer og i Penge? hvorledes forholde sig disse mod hine almindeligen her i Landet? Svar: De Materialier, som Bogtrykkeriet behøvede, har Hr Conferr. Stephensen selv anskaffet fra Kjøbenhavn for der udlagt rede Sølv, som her regnet til N. V. i Varer, er ham udbetalt i Island; men om han har havt nogen Fordeel derved, er mig ubekjendt. Om Forholdet imellem Varer og Penge veed jeg ikke.

30.) Hvad faaer man i Betaling ved Bøgers Forhandling nu? Svar: Man faaer ikke andet end Varer; Penge er umueligt at erholde,

31.) Hvorledes kunne Varer her realizeres til Penge? Svar: Ja, det veed jeg ikke; det er mig ganske ubekiendt; jeg faaer ingen Penge for Varer.

2det Vidne, Studiosus Eggert Johnsen indkom for Retten. Conferentzraad Stephensen begiærede, at han bleve forelagte nogle af de samme Spørgsmaal, som det 1ste Vidne, og svarede han til det 2det Spørgsmaal: Det er nye, undtagen Overskripten over Kapitlerne og Versal Bogstaverne. Til 3die Spm. Sv. Saavidt jeg kunde see, vare de aldeles nye, den Gang de bleve besülte fra Leipzig. Til 4de Spm. Sv. Jeg veed ikke at nogen har revideret dem, undtagen Adjunct Egilsen og Landphysikus Thorsteinsen, og det kuns eet Regnskab, nemlig: fra 30te Junii 1813 til 31te Dec. 1819. Til 5te Spm. Sv. Det er mig ubekiendt. Til 6te Spm. Sv. Jeg veed ikke at han har faaet noget Honorarium, undtagen 1 eller 2 Exempl. af de Bøger, som han har læst Korrekturer af. I Anledning af dette Svar, erklærede Conferentzraaden, at han ingenlunde for Korrektur Læsning har faaet de Exempl., men fra Begyndelsen af 1 Exempl. af alt hvad der trykkes, som Directeur, og 1 Dito i Følge kongel. Reskr. af 8de Novembr. 1799. Vidnet svarede til 10de Spørgsm: Det kan jeg ikke huske. Til 13de Spm. Sv. Ja, der ere Rotter baade i Vaaningshuset, Kirken og Bogtrykkeriet; de æde hvad de kan faae fat paa; de fordærve Bøger og Papiir, hvor de kunne komme til det. Til 20de Spm. (om Flora Danica) Svar: Da jeg kom her til Stædet (1819), var Flora Danica uhæftet og i løse Blade; den blev siden indbunden af Bogbinder John Johannesen og er endnu i det samme uforandrede Bind, og jeg har aldrig blevet dette Mærke vaer, hverken uden paa Bindet eller inden i Bogen, skiønt jeg i $5\frac{1}{2}$ Aar jeg opholdt mig paa Viðøe, daglig har havt den for Øine og ofte bladet i den. Til 21de Spm. Sv. Nei, det har derimod været mig bekiendt, at Landoplysnings Selskabet har ejet den. Til 22de Spørgsmaal? Svar: Nei, jeg veed ikke til det. Til 23de Spm. Sv. Saavidt jeg veed, ere ingen af de Bøger, som høre til Læse-Biblio-

thekel rottcædte, og de opbevares i det samme Værelse, som Conferentsraadens eget Bibliothek. Til 24de Spm. Sv. Jeg veed at nogle af dem have været laante til adskillige, som have begiæret dem. Til 27de Spm. Sv. Jeg veed, at en ny Bogtrykkerpresse blev anskaffet i Aaret 1824 (eller 1825), men hvad Valtserne angaaer, er mig ubekiendt. Til 29de Spm. Sv. Jeg veed ingen anden, som har udlagt Penge i Kjøbenhavn for Stiftelsen, end Conferentsr. Stephensen. Jeg veed ikke at han har havt nogen Fordeel derved. Een Rbdaler i Penge er altetider bedre end 1 Daler i Vare-Regning. 1 Specie betales i Varer nu for Tiden med 15 Mk. til 3 Rbd. Til 30te Spm. Sv. Man faaer Varer og maaskee til deels Penge.

3die Vidne, Bogbinder John Johannesen indkom siden for Retten og blev efter Conferentsraad Stephensens Begiæring omspurgt det 20de (af de foregaaende Spm). Herpaa svarer han: Jeg har nu seet den og kan ikke finde, at den er noget forandret siden jeg bandt den ind i det Bind, den nu er i, og jeg har hverken sat Mærket M. St. paa den, eller seet Spor til at nogen har paasat den det. Til 21de Spm. Sv. Nei. Til 24de Spm. Sv. Ja, jeg veed at de have været udlaante til mange.

4de Vidne, Bogtrykkerdreng Helge Helgesen indkom dernæst og blev omspurgt efter de samme Spørgsmaale, som 1ste Vidne (paa Islandsk, men Rettens Oversættelse af hans Svar anføres nu her). Til 2det Spm. Sv. Det er de nye Typer, undtagen enkelte Bogstaver, som have manglet. Til 3die Spm. Svar: Ja, de ere aldeles nye. Conferentsraaden bedet omspurgt: Hvor meget faaer Vidnet aarlig til Løn, og hvortil er den bestemt foruden Kosten? Svar: Jeg faaer 20 Rbdlr., som ere bestemte til Klæder. Til 13de Spm. Sv. Ja, de (Rotterne) fordærve Bøger, Klæder og alt hvad de kan komme til. Til 25de Spørgsm. Sv. Jeg veed ikke hvor megen Skade de have gjort, men mig er bekjendt, at de have fordærvet Papiir og trykte Bøger, som Faktor Schagfjord har havt i sin Værge. Til 27de Spm. Sv. Pressen blev opsat i Fjor, men Valtserne i Sommer.

5te Vidne, Smeden Olav Olavsen blev derpaa indkaldet og spurgt, som næstforegaaende Vidne, svarer til 13de Spm. Ja, de æde alt hvad de kan æde, f. Ex. Papirerne paa Kirkeloftet og hvad andet, som der blev henlagt. Conferentsr. begiærer Vidnet omspurgt: af hvor stor Betydenhed den Skade har været, baade paa Papirer og Bøger, som Vidnet er bekjendt? Svar: De ere meget beskadigede, men hvormeget kan jeg ikke opgive. Til 27de Spm. Sv. Ja, en ny Presse blev opsat i Aaret 1824 og Valtserne kom udenlands fra i Sommer.

6te Vidne, Tjenestekarl John Bjarnesen indkaldet og spurgt de samme Spørgsmaale, som næstforegaaende Vidne, svarer til 13de Spm. Ja, Rotter ere her endnu og have været her, de have fordærvet baade Papirer, Klæder og Mad. Til det af Conferentsr. til 5te Vidne fremsatte Sporgsmaal, svarer han: Det kan jeg ikke sige (bestemme). Til 27de Spm. Sv. En Presse blev opsat i Overfiør, men om Valtserne veed jeg ikke.

7de Vidne, Tjenestekarl Johan Thorlaksen blev endelig indkaldt for Retten, og besvarer de samme Spørgsmaale, som 5te og 6te Vidner. Til 13de Spm. De ere her visselig og fordærve hvad de kan. Til det af Conferr. til 5te Vidne fremsatte Spørgsm. Sv. Jeg veed ikke hvormegen Skade Rotterne have gjort paa Bøger, som jeg har seet, men de have meget bestadiget dem. Til 27de Spm. Sv. Ja, en Presse og Valtser. Pressen blev opsat 1824, og Valtserne i Sommer.

Samtlige Vidners Forklaringer bleve for dem oplæste, og erkjendte at være rigtig protokollerede.

Saaledes rigtig udskrevet af Guldbringe og Kjose Syssels Extra-Herredsrets Protokoll, samt rigtig oversat, bevidner ved Haand og Segl

Finsen.

(L. S.)

No. V.

Aar 1826, den 14de Julii, vare vi undertegnede i Retten udmeldte Synsmænd tilstæde paa Vidøe Kloster, for at besigtige de Bøger, som Hr. Conferentsraad Dr. Jur. M. Stephensen foreviste os og sagde at tilhorte det kongelige islandske Landoplysnings Selskab, ligesom ogsaa de paa dettes Forlag trykte Bøger, saavel indbundne som uindbundne. I det Værelse, hvor hans eget Bibliothek staaer, foreviste han os endeel Bøger, der stode i en Reol for sig over Indgangen til den store Stue, hvilke han sagde at være Landoplysnings Selskabet tilhørende. Disse Bøger bleve ikke tagne ned, men saavidt vi kunne skjønne, saae de ikke ud til at være fordærvede. Paa de 24 Hefter af Flora Danica, som ere indbundne i 8te Folio-Bind, fandtes ved nøje Eftersyn ingensteds Bogstaverne M. St., hverken trykte eller skrevne bag paa den, eller indvendig paa de forreste eller bageste rene Blade. De os foreviste Selskabets Forlags Skrivter have vi forefundet saledes:

a) Paa Loftet i det grundmurede Vaaningshus:

144 Exempl. af Balles Bibellæsning, i god Stand, men 75 Exempl. beskadigede, dog brugbare, og 77 Dito raadne og rotteædte.

b) I Bogtrykkerie Bygningen:

2de Pakker lit. A. og B. af forskjellige Bøger, begge raadne og rotteædte. I en Pakke lit. C. med 27 Exempl: af A. Helgesens Prædikener, er E Arket rotteædt. Af adskillige Bøger ere Blade eller Rammer (Marginer) rotteædte. Pakkerne No. 37—45 indeholdende: 10 Ex. Eptirmæli 18du Aldar, 25 Minnisverd Tidindi, 105 Nor. Kongs. S. 1ste H. og 22 Dito 2det H., samt endnu en Slump af Tidenders 1ste, 2det og 3dje Bind, samtligen raadne og nleget beskadigede. Pakker af indbundne Bøger (hvis Indhold i Synsforretningen nøje specificeres), No. 1—32 in. clus. paa Bindet beskadigede, men Materien lidet. No. 33 —37 i taalelig Stand og Bind, det sidste No. dog i Henseende til Bindet maadeligt. Pakkerne No. 22, 24 25, med

raae Materier af mange gamle Bøger, alle gamle og raadne. No. 23 med 70 Exempl. Abebøger. No. 26—27 med Ch. Sturms Betragtninger og Anonymi Faste-Prædikener, nye og i god Stand. No. 28 med Bastholms Hoved-Lærdomme, 2den Deel, halvraaden. No. 29—35 incl. (hvis Indhold Synsforretningen nøie anfører), med en Mængde af de fleste Selskabets Forlagsbøger, nogle faa af de ældste før 1800 udgivne undtagne, alle i god og brugbar Stand, mange paa Skrivpapiir.

Endelig blev os foreviist en Bogtrykkerpresse og Indretning til Valtsers Støbning, hvorom vi, som ubekiendte med Bogtrykkeriets Maskinerie og Indretninger, intet med Vished kan dømme.

Denne vor Besigtelses Forretning ere vi villige til at bekræfte med Eed, naar forlanges.

B. Eggertsen. (L S) Th. Johnsen. (L. S.)

Aar 1826, den 21de Octobr. blev en Extraret sat i Reykevig for i Følge Conferentzraad Dr. M. Stephensens Requisition af 16de s. M. at modtage fornævnte Synsmænds Beeedigelse af deres ovenstaaende Synsforretning, hvor den da (tilligemed Requisitionen,) blev produceret forsynet med Synsmændenes Student Bjarne Eggertsens og Repstyrer Thord Johnsens egenhændige Underskrivter og vedtrykte Segl. Disse havde foretaget Forretningen efter en den 14de Julii sidstl. forudskeet Udmeldelse i Retten. De vare nu begge godvilligen mødte og erklærede sig villige til at aflægge deres korporlige Eed om, at den af dem giorte Synsforretning den 14de Julii d. A. var af dem foretagen efter deres bedste Skjønnende og saa samvittighedsfuldt, som dem var muligt. Efterat de vare

paamindede om Edens Vigtighed, aflagte de hver for sig deres korporlige Eed paa den i Loven foreskrevne Maade, om at den forbemeldte af dem afholdte Synsforretning, var udført efter deres bedste Skjønnende og saa samvittighedsfuldt, som det var dem muligt — hvorpaa Retten blev hævet. — Actum ut supra.

Finsen.

G. Gunnarsen. L. Møller.

In fidem Finsen.

(L. S.)

No. VI. Fortsættelse af den i Collegial Tidendet for 1800, S. 426 —27 leverede Fortegnelse over de vigtigste fra det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Bogtrykkerie udgivne Skrifter:

1.) Minnisverd Tidindi, eller de erindringsværdigste Tildragelser og Dagens Historie, med udførlig Efterretning om hvad der angik og foregik i Island, samt Extrakt af alle til Landet sendte Anordninger, med Tillæg og Bilager af vigtige Aktstykker, Taler, videnskabelige Kundgiørelser, summarisk Extrakt af det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Regnskaber — siden fortsat indsendt til det kongel. Cancellie 1818 — forfattede fra 1799 — 1801 ved Conferentsr. Dr. M. Stephensen; fra 1798 til 1799 ved nu afgangne Amtmand St. Stephensen; fra 1801 til Nytaar 1804 ved Prof. F. Magnussen.

2.) Den kristelige Religions Hovedlærdomme ved Dr. Bastholm, paa Islandsk oversatte ved Provst Gudmund Johnsen, 2den Deel.

3.) Dr

3.) Dr. Bastholms Betragtninger og Andagtsøvelser for Communikantere, oversatte ved Provst Thorvald Bødvarsen.

4.) Bønner og Psalmer til Almuens daglige Andagtsøvelser, ugeviis indrettede.

5.) Oversættelse i Vers, af Gellerts der Krist, ved Provst Th. Bødvarsen.

6.) Kortfattet Huusholdnings Bog for Huusmødre, ved nu afdøde Frue Assessorinde M. M. Stephensen.

7.) Evangelisk-kristelig Kirke- og Psalmebog, i Følge kongel. Authorisation indrettet og valgt, samt authoriseret til offentlig Brug i Kirkerne, ved dertil denominerede Mænd, under nu afgangne Biskop, Ridder G. Vidalins Direction.

8.) Gissur Jarl Thorvaldsens Biographie i Sange, ved Laugmand S. Sølvesen.

9.) Oversættelse af kongel. for Island gjeldende Anordninger, udgivne i Følge offentlig Authorisation ved den kongel. isl. Landsoverret — hidtil 8te Ark. —

10.) Vejledning til at gjemme Kartøffler ubeskadigede Vinteren over, paa Islandsk.

11.) Snorre Sturlusens Heimskringla eller norske Kongers Historie, 2de Hefter.

12.) Gange-Rolvs Saga, ved Sysselmand H. Jakobsen, paa hans Forlag.

13.) Gallettis Lærebog i Historien med Fortsættelse til vore Tider og Islands Historie til 1800, ved Sysselmand J. Espolin.

14.) Eptirmæli átjándu Aldar, i 8vo og 16mo ved Conferenzr. Dr. M. Stephensen.

15.) Publicationer fra den kongel. islandske Landsoverret, 5 Nummere.

16.) Anvisning om Tilberedelsen af Huusblas, ved Sysselmand Koefod.

17.) Instrux for Repstyrere i Island, i Følge kongel. Authorisation af 1808, forfattet og udgiven af Amts-Øvrighederne 1809.

18.) Anvisning for Almuen om Kartøffel-Avl, af Kiøbmand H. W. Lewer.

19.) Haandbog for hver Mand, indeholdende: foruden lovkyndig Forklaring og Commentaire over Repstyrer-Instruxen, en nøjagtig Samling i Extrakt af alle Island forbindende Politie- Fattigvæsens- og Landboe-Lovgivninger, ved Conf. Dr. M. Stephensen.

20.) Morgen- og Aften- Hellig- og Højtids-dages og Aarstiders-skifte- Bønner, til Huusandagt, ved Præst B. Arngrimsen og flere.

21.) Beqvem Anvisning til Haugedyrkning, ved samme.

22.) Regler og Anvisning for Vaccinateurer, ved Chirurgus O. Hjaltalin.

23.) Rednings-Midler for Druknede og Skindøde, ved Samme.

24.) Børne-Guld, eller Stavelse- og Læse-Bog for Børn, ved Præst B. Arngrimsen.

25.) Nye Læse-Calender eller Anvisning til at beregne og forfatte Almanakker og beregne alle Aarets Tider, Højtider, Maaneskifter, m. v. ved Chir. O. Hjaltalin.

26.) Sturms Gudelige Betragtninger, 3die Deel, ved Stiftprovst M. Magnusen.

27.) Gammen og Alvor 2det Hefte, forfattet af Conferr. Dr. M. Stephensen, Stiftprovst A Helgesen, Lector J Johnsen, Dr. H. Schevin, Digteren Præst J. Thorlaksen og flere.

28.) Kloster-Posten — et Tidsskrivt — forfattet og udgivet ved Conferentzr. Dr. M Stephensen, indeholdende: smaae videnskabelige og økonomiske Afhandlinger i forskiellige Materier, Sange, Dagens og Aarets Historie; de hidsendte Anordninger med Forklaring om deres Anvendelighed her i Landet; Landsoverrettens og

Høiesterets Domme i islandske og enkelte mærkværdige Sager; Øvrighedens almeenvigtigste Foranstaltninger; Capitels-Taxterne; Qvartals Coursen; historiske Mærkværdigheder og de vigtigste Dødsfald; Gravminder; Beforddringer og Afgang m. v.; vigtige Publicationer og literaire Noticer. 8te Aargange for 1818—1825.

29.) Tillæg til No. 7, eller til den evangelisk-kristelige Kirke-Psalmebog, forfattet ved et Udvalg af Mænd.

30.) Haandbog for Forligelses Commissarier, med Anviisning, Extrakt og Forklaring af alle til Forligelses Væsenet henhørende Lovgivninger og Sager m. v. til 1819, ved Conferr. Dr. M. Stephensen.

31.) Den nye Psalme- og Bønne-Bog til Almuens Huus-Andagt, Morgen og Aften, m. v.

32.) Anviisning til dødfødte Børns Oplivelse, ved Chirurg O. Hjaltalin.

33.) Hjálmars paa Bjargi Samtaler med sine Børn, angaaende alle Stænder, disses Pligter og Rettigheder, m. v., ved Conferr. Dr. M. Stephensen.

34.) Undersøgelse af de for Island gjeldende Love i Løsagtigheds Sager, ved Samme.

35.) Stiftamtmand Moltkes Publication og Anordning om Fattigvæsenets Bestyrelse inden Sønder-Amtet og Reglerne derved.

36.) Prædikener til alle Helligdage i Aaret, 2 Dele, forfattede ved Stiftprovst. A. Helgesen.

37.) Udvalgte Smaa Fortællinger, 1ste og 2det Hæfte, ved Dr. M. Stephensen. — Herforuden ere: Nye Oplage af mange gudelige og Andagts Bøger, saasom: Lærebøger, Psalmebøger, Sturms Betragtninger, Abc Bøger, Bønne- og andre smaa Psalmebøger, m. v. samt Øvrigheds Publicationer, Reglementer, Langtings samt Overrettens Forhandlinger, Oversættelser af enkelte Lovgivninger; en Mængde af mærkværdige Mænds Biographier, Minde-Taler over dem og Leiligheds Blade.

38.) 50 Psalmer over Passionen af V. Scheving og paa dennes Forlag.

39.) Ny Oversættelse af det Nye Testamentes 1ste Deel, indeholdende Evangelisterne og Acta Apostolorum, ved Bibel-Selskabet og paa dets Forlag. (Den 2den Deel er nu under Pressen.)

40.) Haandbog for Præsternes Ministerial-Forretninger, efter nu gjeldende Love for Island, med tilforordnede Collecter, Bønner, Epistler og Evangelier for alle Helligdage i Aaret, samt Uddrag af deres Embeds Pligter, efter Ritualet og de gjeldende Love.

41.) Stiftprovst M. Magnusens Minde, ved Stiftprovst A. Helgesen, udgivet af Lector Theol. J. Johnsen.

42.) Catalog over det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Laane-Bibliothek til 14de Julii 1826.

In fidem M. Stephensen.

No. VII.

Med ligesaa megen Beundring, som Glæde, har jeg i Dag modtaget Deres Højvelbaarenheders Skrivelse til mig af 24de dennes, samt derhos den af Dem med den engelske Kommandeur, Kaptaine A. Jones, under 22de dennes, indgangne Convention, som i hele Norden vil stedse blive til fortrinlig Ære og Lykke for Island og dets store Sønner — dets Befriere. — Min sande Glæde over denne Begivenhed opmuntrer mig til, de Hindringer uansete, som min Svaghed og huuslige Omstændigheder lægge i Vejen for mig, igjen at overtage, som forhen, mit havte Amtmands Embede, hvorfor jeg har afgivet til Sysselmand

Sche-

Schevings Qvittering, som in Copia herved pligtskyldigst fremsendes.

I øvrigt skal jeg, med al muelig Iver, sørge for de tilsendte Conventioners og Placatets hurtige Omsendelse og Bekjendtgjørelse, som ikke mindre Embedernes Besættelse og Ordens Igjenindførelse i Nord- og Øster-Amtet.

Mødruvalle Kl. den 30te Aug. 1809.

S. Thorarensen.

Til
Islands høje Øvrigheder
De Herrer Etatsraad M. Stephensen.
og
Amtmand St. Stephensen.

In fidem, og at Originalen heraf er fremsendt til det kongel. danske Cancellie 1809.
M. Stephensen.

Erslew III. 244 og Bibl. Dan. IV. 114.

39 bls. + Tillæg bls. 41-56,

hefur aldrei verið lengra en

48 bls